

บทที่ 2

ระเบียบวิธีวิจัย

แนวความคิดและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การลงทุนการศึกษา หมายถึง รายจ่ายที่สถาบันอุดมศึกษาได้จ่ายเกี่ยวกับ
การจัดการศึกษา รวมทั้งค่าใช้จ่ายในส่วนที่นักศึกษาได้จ่ายไปทั้งหมดเพื่อการศึกษา

การลงทุนทางการศึกษาเป็นการลงทุนเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มี
ประสิทธิภาพเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญ ชาติใดจะก้าวหน้า
ได้ค่านั้นถ้าชาตินั้นประเทศนั้นมีประชาชนที่มีคุณภาพที่เป็นพลังสมองในการนำชาติให้
เจริญรุ่งเรือง ดังนั้นเราจำเป็นต้องศึกษาหาแนวทางในการจัดการศึกษาและวิธีการ
ลงทุนทางการศึกษาให้ได้อย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพได้รับประโยชน์สูงสุด ทั้งนี้
วิทยุ โสธร (2524) ได้กล่าวว่า การลงทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพของพลเมือง ผลที่ได้
จากการลงทุนเพื่อการศึกษาที่ค่ามากกว่าผลการลงทุนในธุรกิจอื่น ๆ ทุกชนิดเพราะเป็น
การลงทุนที่ค่อย ๆ เพิ่มเติมลงไปทีละน้อย แต่ต้องกระทำติดต่อกันตลอดระยะเวลาอัน
ยาวนาน ผลที่ได้ก็คือความมีคุณภาพของคน ประเทศใดก็ตามมีพลเมืองที่มีคุณภาพ
ประเทศนั้นจะทำการใด ๆ ได้สำเร็จสมความปรารถนาทั้งสิ้น

จะเห็นได้ว่าการลงทุนศึกษานั้นจะสัมพันธ์สอดคล้องโดยตรงกับการ
พัฒนาประเทศชาติ ทั้งทางด้านการศึกษาทางเศรษฐกิจ พัฒนาทางสังคม และพัฒนา
ความเป็นคน ซึ่งในด้านการพัฒนาทางเศรษฐกิจ รังสรรค์ ชนะพรพันธ์ (Martin O'
Donaghue ,1971) ได้เสนอว่า กระบวนการทางการศึกษาเป็นกระบวนการผลิต
(Production process) ชนิดหนึ่ง ซึ่งช่วยเปลี่ยนแปลงมนุษย์ให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น
สิ่งที่มีผลมิใช่สินค้าและมีใช้เครื่องจักร เครื่องกล หากทว่าเป็นสิ่งที่นักเศรษฐศาสตร์
เรียกว่า ทุนมนุษย์ (Human capital) การที่นักเศรษฐศาสตร์สมัยใหม่ถือว่าการ
ศึกษาเป็นทุนมนุษย์นั้นก็เพราะว่า นักเศรษฐศาสตร์เชื่อว่าการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญยิ่ง
ปัจจัยหนึ่ง ที่มีผลก่อให้เกิดการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ การลงทุนด้านการศึกษาจึงเป็น
การลงทุนสร้างทุนมนุษย์ ซึ่งมีผลสำคัญต่อกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจ

นอกจากนี้ยังมีผู้เสนอความเห็นค้านอีกหลายคน เช่น

ชาร์ล เฮส เบ็นสัน (Charles S. Benson 1978) มีความเห็นว่าการศึกษาที่มีคุณภาพ มีทักษะและสามารถผลิตสิ่งต่าง ๆ ขึ้นมาได้ เกิดจากการจัดการศึกษาที่ดี ส่วนของความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับการลงทุนทางการศึกษา ซึ่งจะเห็นได้ว่าผู้ที่ได้รับการศึกษาสูงมักจะมีรายได้สูงกว่าผู้ที่ได้รับการศึกษาน้อยกว่า

๕) จอห์น ไวเซย์ (John Vaizey, 1962) ได้เสนอว่า การศึกษาเป็นสิ่งที่ช่วยให้เศรษฐกิจเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว ความต้องการทางด้านเทคนิค ความรู้ต่าง ๆ เกิดจากการศึกษา ทำให้มนุษย์มีทักษะในการคิดค้นเทคนิคและเทคโนโลยีใหม่ ๆ

ทีโอดอร์ คัมบลิท ชูลท์ (Theodor W. Schultz, 1967) เห็นว่าการที่คนศึกษาหาความรู้สูงขึ้นจัดเป็นทรัพยากรที่ช่วยให้เศรษฐกิจสูงขึ้น เป็นทรัพยากรที่ไม่มีในธรรมชาติ แต่เป็นทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น

การลงทุนการศึกษาที่สัมพันธ์โดยตรงกับการพัฒนาสังคมนี้ก็มีผู้เสนอความคิดเห็นไว้มากมาย เช่น

ระพี สาคริก (2525) กล่าวว่า วิชาการเป็นพื้นฐานและเป็นแกนนำที่สำคัญในการพัฒนาโดยมีคนเป็นทรัพยากรหลัก และเป็นกลุ่มเป้าหมายอยู่ในตัวเอง ถ้าได้พัฒนาคนให้มีการศึกษาทางวิชาการสูงโดยทั่วถึงกันแล้ว ความเจริญก้าวหน้าของสังคมย่อมก็ยิ่งขึ้น

๖) คาร์ล เอส ชอพ (Carl S. Schoup, 1969) มีความคิดเห็นว่าการศึกษามีส่วนสำคัญอย่างมาก เพราะคนที่ได้รับการศึกษาสามารถเผชิญความฉลาดในการแก้ปัญหาทางสังคม ทำให้ผู้สนใจและเข้าใจปัญหาต่าง ๆ และยังสนับสนุนการพัฒนาทางด้านศิลปะ ทำให้เกิดการสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ที่เปี่ยมประโยชน์ต่อสังคม

ในด้านการพัฒนาความเป็นคนได้มีนักการศึกษาให้ข้อคิดว่า การลงทุนทางการศึกษาเป็นการลงทุนเพื่อให้ได้มาซึ่งคุณภาพของคน อันได้แก่การพัฒนากำลังคน (manpower) และ

ทัศนาคามเป็นคนหรือมนุษย์ (Manhood) และความสามารถของคน ซึ่งเป็นผลตอบแทนจากการลงทุน

จะเน้นการลงทุนทางการศึกษาจึงเป็นการลงทุนเพื่อชีวิต เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งจำเป็นต่อการกำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งทั้งหมดต้องมีความสัมพันธ์สอดคล้องและกระทำควบคู่กันไป

ในการลงทุนการศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่ใช้ในการลงทุน ซึ่งค่าใช้จ่ายนี้อาจจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ ค่าใช้จ่ายที่สถาบันการศึกษาลงทุนไปในการให้บริการการศึกษา กับค่าใช้จ่ายซึ่งผู้รับบริการทางการศึกษาต้องรับภาระเอง ใ้มีผู้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องค่าใช้จ่ายนี้หลายท่านดังนี้

ในการใช้จ่ายเพื่อลงทุนทางการศึกษา ใ้มีผู้ให้ความคิดเห็นไว้แตกต่างกัน

- ⊗ รังสรรค์ หนองหิน (2518) ได้กล่าวไว้ว่าการลงทุนที่มีต่อปริมาณและคุณภาพของการศึกษาอาจจะพิจารณาเป็น 2 ส่วน คือ พิจารณาในส่วนของผู้รับบริการการศึกษา และส่วนของผู้จัดสรรบริการการศึกษา ในส่วนของผู้รับบริการการศึกษา ไม่ว่าจะรับการศึกษาเพื่อบริโภค หรือเพื่อการลงทุนก็ตาม จำเป็นต้องมีรายจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งบริการการศึกษา ถึงแม้รัฐจะจัดบริการการศึกษาทุกระดับและทุกระดับชนิดให้เปล่า รายจ่ายของประชาชนเพื่อการนี้ยังมีอยู่ และยิ่งในกรณีที่มีรัฐบาลปล่อยให้มีการประกอบการโรงเรียนราษฎร์ และรัฐมิได้จัดการศึกษานิติให้เปล่าแล้ว รายจ่ายของประชาชนเพื่อให้ได้มาซึ่งบริการศึกษาย่อมมีมากขึ้น รายจ่ายดังกล่าว ได้แก่ ค่าเล่าเรียน ค่าอาหาร ค่าเสื้อผ้า เครื่องแบบนักเรียน และค่าอุปกรณ์การศึกษา เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีรายจ่ายในรูปค่าเสียโอกาส (Opportunity cost) ได้แก่ค่าจ้างแรงงานที่จะได้หากเลือกทำงานแทนที่จะเลือกเรียนอีกด้วย ถ้าพิจารณาในส่วนของผู้จัดสรรบริการการศึกษา ทั้งภาครัฐบาลและเอกชนต่างก็มีบทบาทร่วมกัน ทุนในการจัดการศึกษาของภาครัฐบาลอาจจำแนกได้ 2 ประเภท คือ เงินทุน ซึ่งได้แก่เงินทุนภายในประเทศและนอกประเทศ และทุนมนุษย์ได้แก่ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา เป็นต้น

นอกจากนี้ ได้มีผู้สนใจศึกษาค่าใช้จ่ายส่วนหัวนิสิตในหลายลักษณะของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะ สังคหิตาภรณ์ (2518) ได้เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าใช้จ่ายส่วนหัวของนิสิตบัณฑิตจาแนกตามหลักสูตร สถานภาพการทำงาน เพศ ภูมิลำเนาเดิม และสถานภาพสมรส โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตบัณฑิตที่กำลังศึกษาในเอปีการศึกษา 2518 จำนวน 301 คน พบว่า

1. ค่าใช้จ่ายส่วนหัวของนิสิตประมาณ 12,116 บาทต่อปี โดยนิสิตบัณฑิตหลักสูตร เกษตรศาสตร์มหาบัณฑิตใช้จ่ายมากที่สุด และนิสิตบัณฑิตศึกษามหาบัณฑิตใช้จ่ายน้อยที่สุด
2. นิสิตบัณฑิตที่ปฏิบัติงานทำค่าใช้จ่ายส่วนหัวสูงกว่าผู้ที่ยังไม่ปฏิบัติงาน และนิสิตบัณฑิตชายใช้จ่ายส่วนหัวสูงกว่านิสิตบัณฑิตหญิง
3. นิสิตบัณฑิตที่ภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพฯ ใช้จ่ายส่วนหัวต่ำกว่านิสิตที่ภูมิลำเนาเดิมอยู่ต่างจังหวัด
4. นิสิตบัณฑิตที่มีครอบครัวแล้วและเป็นโสดใช้จ่ายส่วนหัวไม่แตกต่างกัน

มูทงา ธนะวิวัฒน์ (2519) ได้วิเคราะห์ค่าใช้จ่ายรายหัวของนักศึกษาปริญญาตรี ภาควิชาศึกษาศาสตร์ โดยศึกษาค่าใช้จ่ายรายหัวของนักศึกษาปริญญาตรีทั้งของสถาบันการศึกษาและของส่วนหัวนักศึกษา ในวิทยาลัยศึกษาศาสตร์พระนคร วิทยาลัยศึกษาศาสตร์ศรีอยุธยา วิทยาลัยศึกษาศาสตร์สุพรรณ วิทยาลัยศึกษาศาสตร์บางนา วิทยาลัยศึกษาศาสตร์พระนครศรีอยุธยา และวิทยาลัยศึกษาศาสตร์พิบูลย์ จากการศึกษาค่าใช้จ่ายรายหัวส่วนหัวของนักศึกษา พบว่า ค่าใช้จ่ายส่วนหัวของนักศึกษาปริญญาตรีเฉลี่ยต่อปี $7,244 \pm 79$ บาท สำหรับนักศึกษาที่ท่องเที่ยวค่าที่พักอาศัย และท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อปี $6,078 \pm 70$ บาท สำหรับนักศึกษาที่ไม่ท่องเที่ยวค่าที่พักอาศัย และเมื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายระหว่างภูมิภาคการศึกษาและเพศแล้ว ปรากฏว่าโดยเฉลี่ยแล้วนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เสียค่าใช้จ่ายสูงกว่านักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ นักศึกษารายเสียค่าใช้จ่ายสูงกว่า นักศึกษาหญิงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

นอกจากนั้น กุลกาญจน์ ม่อทรัพย์ (2519) ได้วิเคราะห์ค่าใช้จ่ายส่วนหัวของนักเรียนมัธยมศึกษาและนักเรียนนายท้าวจ พบว่า ค่าใช้จ่ายส่วนหัวของนักเรียนมั-

ค่ารางวัลสูงกว่านักเรียนนายทหารทุกเหล่าทัพ คือเฉลี่ยประมาณคนละ 9,282 - 929 บาทต่อปี รองลงมาคือนักเรียนนายเรืออากาศเฉลี่ยประมาณคนละ 6,909 - 755 บาทต่อปี นักเรียนนายเรือประมาณคนละ 5,159 - 649 บาทต่อปี และที่ต่ำที่สุด ค่าใช้จ่ายของนักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าประมาณคนละ 4,914 - 390 บาทต่อปี

จิปภา นาคสมพงษ์ , (2519) ได้วิเคราะห์ค่าใช้จ่ายรายหัวส่วนหัวของนักศึกษาในวิทยาลัยครูนครราชสีมา พบว่าค่าใช้จ่ายส่วนหัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ท้องเสีย ค่าที่หักอาศัยเฉลี่ยประมาณปีละ 7,623 - 2,475 บาทต่อคน และนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ไม่ท้องเสียค่าใช้จ่ายส่วนหัวเฉลี่ยประมาณ 5,912 - 1,998 บาทต่อคน โดยที่นักศึกษามหาวิทยาลัยนอกเวลาท้องเสียค่าที่หักอาศัยเสียค่าใช้จ่ายเฉลี่ยปีละ 10,442 - 2,970 บาทต่อคน และนักศึกษามหาวิทยาลัยนอกเวลาที่ไม่ท้องเสียค่าที่หักเสียค่าใช้จ่ายเฉลี่ยปีละ 8,708 - 2,444 บาทต่อคน

ลลิตา ฤกษ์สำราญ และคณะ (2520) ได้สำรวจค่าใช้จ่ายส่วนหัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา 2520 ทุกคณะใน 1 ปีการศึกษา คือ 2 ภาคเรียนปกติ และภาคฤดูร้อน พบว่า ค่าใช้จ่ายส่วนหัวโดยเฉลี่ยคนละประมาณ 11,736 บาท

* กองวิชาการ ทบวงมหาวิทยาลัย (2520) ได้วิจัยเรื่องค่าใช้จ่ายส่วนหัวของนิสิต นักศึกษาระดับอุดมศึกษาปีการศึกษา 2517 ในสถาบันอุดมศึกษา 11 แห่ง จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 23,339 คน วิทยาลัยเอกชน 8 แห่ง จำนวน 1,443 คน และคิดระยะเวลาค่าใช้จ่ายส่วนหัวต่อปี เป็นเวลา 9 เดือน ผลการวิจัยมีดังนี้

1. ค่าใช้จ่ายส่วนหัวของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาส่วนกลางต่อปีสูงสุด ได้แก่ นักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตนนทบุรี-ลาดกระบัง และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางเขน เสียค่าใช้จ่ายประมาณ 14,024 และ 14,003 บาท ต่ำสุดคือ นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 10,320 บาท เฉลี่ยแล้วเสียค่าใช้จ่ายประมาณ 11,445 บาท

2. ค่าใช้จ่ายส่วนหัวของนักศึกษาต่อปีในสถาบันอุดมศึกษาส่วนภูมิภาคโดยเฉลี่ยประมาณ 11,676 บาท สูงสุดได้แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตมหาสารคาม

ประมาณ 15,039 บาท ค่าสุดคือนักศึกษามหาวิทยาลัยเดียวกัน วิทยาเขตบางแสน ประมาณ 10,025 บาท

3. เมื่อพิจารณาแยกเพศชายและหญิง โดยเฉลี่ยนิสิต นักศึกษาชายสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในส่วนกลางและส่วนภูมิภาครวมทั้งวิทยาลัยเอกชน จะใช้จ่ายมากกว่านิสิต นักศึกษาหญิง

4. นิสิต นักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในส่วนกลางต้องเสียค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่พักอาศัยโดยเฉลี่ยประมาณปีละ 1,485 บาท สูงสุดได้แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางเขน 2,052 บาท ค่าสุดนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 873 บาท

5. นิสิต นักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในส่วนภูมิภาคต้องเสียค่าใช้จ่ายที่พักอาศัยโดยเฉลี่ยประมาณปีละ 1,080 บาท สูงสุดได้แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตมหาสารคาม 1,314 บาท ค่าสุดเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเดียวกัน วิทยาเขตบางแสน 576 บาท

6. ค่าใช้จ่ายส่วนตัวทั้งหมดของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนส่วนกลางเฉลี่ย 16,834 บาท สูงสุดได้แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยอัสสัมชัญบริหารธุรกิจ 20,769 บาท ค่าสุดได้แก่นักศึกษาวิทยาลัยการค่า 14,140 บาท

7. ค่าใช้จ่ายส่วนตัวทั้งหมดของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนส่วนภูมิภาค คือ วิทยาลัยพายัพเฉลี่ยประมาณ 18,429 บาท และค่าที่พักประมาณ 1,026 บาทต่อปี

8. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่พักของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนส่วนกลางเฉลี่ยปีละ 2,205 บาท สูงสุดได้แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ 2,529 บาท ค่าสุดคือนักศึกษามหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ 1,800 บาท

งานวิจัยเรื่องค่าใช้จ่ายของนิสิตนักศึกษา และค่าใช้จ่ายของสถาบันแม่ทำงานวิจัยภายในประเทศและต่างประเทศ งานวิจัยภายในประเทศส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ส่วนงานวิจัยต่างประเทศส่วนใหญ่มาจากสหรัฐอเมริกา งานวิจัยที่เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายของนักศึกษา

เจียม ไทยยิ่ง (2522) ใ้วิเคราะห์ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม พบว่าค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาภาคปกติเฉลี่ยประมาณคนละ 8,408.51 บาทต่อปี ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาภาคนอกเวลาเฉลี่ยประมาณคนละ 11,390.11 บาทต่อปี สำหรับค่าบำรุงการศึกษาและค่าธรรมเนียมการศึกษาของนักศึกษาภาคปกติเฉลี่ยประมาณคนละ 801.66 บาท และภาคนอกเวลาเฉลี่ยประมาณคนละ 1,971.47 บาทต่อปี

กิติพันธ์ รุจิรกุล (2524) ใ้ศึกษาค่าใช้จ่ายของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยศึกษาเฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 จำนวน 281 คน โดยแบ่งค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาออกเป็น 8 ประเภท ผลการศึกษาพบว่านักศึกษาวิทยาลัยครูสกลนครเสียค่าใช้จ่ายส่วนตัวสูงสุดเฉลี่ยคนละประมาณ 23,727.63 บาทต่อปี นักศึกษาวิทยาลัยครูบุรีรัมย์เสียค่าใช้จ่ายส่วนตัวต่ำสุดเฉลี่ยคนละประมาณ 12,152.50 บาทต่อปี ค่าใช้จ่ายส่วนตัวเฉลี่ยของนักศึกษาทั้ง 6 วิทยาลัยประมาณคนละ 19,441.28 บาทต่อปี

๕) เซ้า สิทธิชัย (2525) ใ้ทำการศึกษาค่าใช้จ่ายของนักศึกษาสาขาช่างอุตสาหกรรมในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาทั้ง 9 วิทยาเขต พบว่า นักศึกษาสาขาช่างอุตสาหกรรมในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาทั้ง 9 วิทยาเขต เสียค่าใช้จ่ายสูงคือเฉลี่ยต่อคนปีละ 19,958.25 บาท รองลงมาคือวิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพเฉลี่ยต่อคนปีละ 19,347.49 บาท วิทยาลัยเขตเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เฉลี่ยต่อคนปีละ 18,376.73 บาท วิทยาเขตเทคนิคตากเฉลี่ยต่อคนปีละ 18,217 บาท วิทยาเขตเทคนิคภาคพายัพเฉลี่ยต่อคนปีละ 17,056.25 บาท วิทยาเขตเทคนิคนนทบุรีเฉลี่ยต่อคนปีละ 15,918.08 บาท และวิทยาเขตเทคนิคภาคใต้เฉลี่ยต่อคนปีละ 14,918.68 บาท

ในเรื่องค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยคือปากรทรเลิศ อ่วมพวง(2525) ใ้เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายส่วนตัวนักศึกษา จำแนกตามคณะและเพศ มหาวิทยาลัยคือปากร ปีการศึกษา 2525 จำนวน 112 คน พบว่า

1. ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรประมาณ 22,224 บาท
ต่อคนต่อปี โดยนักศึกษาคณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ใช้จ่ายส่วนตัวมากที่สุดประมาณ
31,818 บาท และนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ใช้จ่ายน้อยที่สุดประมาณ 15,185 บาท

2. ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษารายและหญิงไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยต่าง ๆ ที่กล่าวถึงข้างต้น มีข้อค้นพบที่พอสรุปได้ดังนี้

1. นักศึกษารายใช้จ่ายส่วนตัวเฉลี่ยแล้วสูงกว่านักศึกษานหญิง ยกเว้นผลการวิจัย
ของ ทรเลิศ อ่วมทอง ที่พบว่าค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาราย หญิงไม่แตกต่างกัน

2. นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมในจังหวัดเดียวกับสถาบันอุดมศึกษาที่ตนศึกษา มีค่า
ใช้จ่ายส่วนตัวต่ำกว่านักศึกษามีภูมิลำเนาเดิมอยู่ต่างจังหวัด เนื่องจากส่วนใหญ่ไม่ต้องเสียค่า
ที่พักร

3. นักศึกษาปีแรกมีค่าใช้จ่ายส่วนตัวมากกว่านักศึกษานปีสุดท้าย

4. นักศึกษาที่มีงานทำจะมีค่าใช้จ่ายส่วนตัวมากกว่าผู้ที่ไม่ม้งานทำ

5. นักศึกษาจะมีค่าใช้จ่ายส่วนตัวแตกต่างกันตามคณะและสถาบัน

วิไลภ สุปริยศิลป์ และคณะ (2523) ได้ทำการวิจัยเรื่องค่าใช้จ่ายของนิสิต นักศึกษาในส่วนที่เป็น
งบค่าเงินการป้ิงประมาณ 2523

การ เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายของหัวนิต/นักศึกษานในส่วนที่เป็นงบค่าเงินการของมหาวิทยาลัย/
สถาบันจำกัด รับโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างในคณะวิชาที่เป็คสอน ดังตารางที่เสนอ

ตารางที่ 2.2 การเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายของรัฐบาล/นักศึกษาในส่วนตัวเป็นงบค่าเงินการของมหาวิทยาลัย

(บาท)

	งบบริหารทั่วไป (ก)			งบผลิตบัณฑิต (ข)			รวมทั้งสิ้น
	งบประมาณ แผ่นดิน	เงินรายได้ มหาวิทยาลัย สตางค์	รวม	งบประมาณ แผ่นดิน	เงินรายได้ มหาวิทยาลัย สตางค์	รวม	
1. งบผลิตบัณฑิต	3,551.10	559.96	4,111.06	42,868.39	9,768.73	52,637.12	56,748.18
2. งบซ่อมแซม	7,640.10	3,016.22	10,656.32	21,907.82	2,204.04	24,111.86	34,768.18
3. สตางค์ในเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้	9,619.27	974.20	10,593.47	18,104.35	230.03	18,334.38	28,927.85
4. งบสงเคราะห์บุตร	7,569.20	1,059.85	8,629.05	17,410.13	670.44	18,080.57	26,709.62
5. กีฬา	1,568.08	6,567.82	8,135.90	16,054.34	1,653.58	17,707.92	25,843.82
6. งบเลี้ยงไหม	3,088.55	1,080.85	4,169.40	20,659.25	614.33	21,273.53	25,442.98
7. ศิลปากร	7,879.08	697.42	8,576.50	13,151.60	71.55	13,223.15	21,799.65
8. สตางค์บัณฑิตศึกษารัฐบาลสตรี	7,165.95	3,243.77	10,409.22	7,995.53	129.77	8,129.30	18,534.52
9. งบเกษตร	3,002.04	487.02	3,489.06	10,705.01	2,913.37	13,618.38	17,107.44
10. สตางค์เทคโนโลยีวิทยาศาสตร์ เจ้าคุณทหารจากกรณี	1,208.59	633.09	1,841.68	9,880.67	5,045.69	14,926.36	16,768.04

หน้า : รัตนง ฟูริยศิลป์และคณะ (2523)

(ต่อ)

	งานบริหารทั่วไป(ก)			งานผลิตภัณฑ์(ข)			
	งบประมาณ แผ่นดิน	เงินรายได้ มหาวิทยาลัย สถาบัน	รวม	งบประมาณ แผ่นดิน	เงินรายได้ มหาวิทยาลัย สถาบัน	รวม	รวมทั้งสิ้น
11. สถาบันเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	1,904.86	2,801.08	4,705.94	7,617.04	1,258.95	8,825.99	13,581.93
12. สถาบันเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี	3,806.44	2,647.51	6,453.95	6,911.87	-	6,911.87	13,365.82
13. ม. ศรีนครินทรวิโรฒ	2,408.12	527.73	2,935.85	7,687.31	187.64	7,874.95	10,810.80
14. ม. ชลบุรี	2,443.14	1,080.26	3,523.40	5,686.28	332.76	6,019.04	9,542.44
15. ม. ราชภัฏวชิร	58.70	242.61	301.31	159.88	105.14	265.02	566.33
16. ม. สุโขทัย	62.83	54.40	117.28	33.02	0.03	33.05	150.33

รายงานผลการวิจัยค่าใช้จ่ายและการลงทุนในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยเอกชน ของโครงการ
ประสิทธิภาพของการผลิตบัณฑิตในสถาบันอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี ใ้รายงานในส่วนที่เกี่ยวกับรายจ่ายของสถาบันทั้งนี้ ในปี 2525 ค่าใช้จ่าย
ที่ดำเนินการคือนักศึกษาในวิทยาลัยเอกชนคือนักเรียน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ วิทยาลัย-
พาณิชย์ 8,886 บาท วิทยาลัยกรุงเทพ 6,255 บาท เกरिक 4,791 บาท อัสสัมชัญบริหารธุรกิจ
4,731 บาท เทคนิคสยาม 4,571 บาท ธุรกิจนิเทศ 4,433 บาท การค้า 3,828 บาท
สงขกรวม 3,338 บาท ค่าใช้จ่ายเหล่านี้ต่ำกว่าค่าใช้จ่ายดำเนินการของมหาวิทยาลัยของรัฐ
เป็นอันมาก และในส่วนที่เป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนนั้น นักศึกษา
จะต้องเสียค่าใช้จ่ายประมาณคนละ 29,748 บาท คือนักเรียน โดยเสียค่าเช่าเหมา 7,705 บาท
ค่าหนังสือ 923 บาท ค่าอาหาร 10,821 บาท ค่าเดินทางไป-กลับสถาบัน 3,049 บาท
ค่าเครื่องแบบ 1,900 บาท ค่าที่พัก 1,382 บาท ค่ารักษาพยาบาล 396 บาท ค่าเดินทางไป-กลับ
ไป-กลับภูมิลำเนา 819 บาท ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ 2,753 บาท แต่นักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ
เสียค่าใช้จ่าย 22,968 บาท ซึ่งต่ำกว่านักศึกษาในวิทยาลัยเอกชนประมาณ 6 พันบาท

จากรายงานของคณะกรรมการนี้เกี่ยวกับความช่วยเหลือการศึกษาของสหรัฐอเมริกา
ปรากฏว่า นักศึกษาในวิทยาลัยของรัฐ และเอกชนต้องเสียค่าธรรมเนียมเป็นเท่าที่เพิ่มขึ้น

วิทยาลัย	1967	1978	หมายเหตุ
วิทยาลัยของรัฐ	1,000	2,115	เพิ่มขึ้นร้อยละ 112
วิทยาลัยเอกชน	2,100	4,370	เพิ่มขึ้นร้อยละ 108

จากแนวคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายทางการศึกษา อาจสรุปได้ว่าค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการลงทุนทางการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. ค่าใช้จ่ายที่ผู้จัดสรรบริการการศึกษาเป็นผู้ออก ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายของสถานศึกษา (Institutional cost) ทั้งในส่วนของการดำเนินงานของโรงเรียนและเอกชน หมายถึงค่าใช้จ่ายดำเนินการ (Operational cost) และค่านลงทุน (Capital cost) ค่าใช้จ่ายเหล่านี้ ได้แก่ ค่าเงินเดือน ค่าจ้างประจำ ค่าจ้างชั่วคราว ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าวัสดุครุภัณฑ์ ค่าซ่อมแซมบำรุง ค่าใช้จ่ายงบกลาง ค่าเสื่อมราคา ค่าที่ดิน และค่าสิ่งก่อสร้าง เป็นต้น

2. ค่าใช้จ่ายที่ผู้รับบริการการศึกษา หรือนักศึกษา หรือผู้ที่ได้รับโอกาสทางการศึกษาเป็นผู้ออก ได้แก่ ค่าลงทะเบียน ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุงต่าง ๆ ตามระเบียบของแต่ละสถานศึกษา ค่าวัสดุอุปกรณ์การศึกษา ค่าใช้จ่ายในภาคปฏิบัติ ค่าอาหาร ค่าเช่าที่พัก ค่าเสื้อผ้า ค่ารักษาพยาบาลที่มิใช่บริการของสถานศึกษา และค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ

จะเห็นได้ว่าการลงทุนการศึกษาจึงจำเป็นอย่างยิ่ง ต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่ายที่สถานศึกษาได้จ่ายไป ซึ่งต้องมีงบประมาณที่เพียงพอ เพื่อที่จะจัดการศึกษาทั้งระบบให้ดำเนินการต่อไปโดยไม่ชะงักและเป็นการสนองความต้องการการศึกษาของประชาชนที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่เนื่องจากสถานศึกษาของรัฐจะโค้รับงบประมาณอุดหนุนในการลงทุนในส่วนที่เป็นการลงทุนของสถานศึกษา แต่สถานศึกษาเอกชนจำเป็นต้องรับภาระในส่วนน้อยอย่างเต็มที่ และส่วนที่นักศึกษาต้องรับภาระก็เพิ่มขึ้นอีกด้วย

วิธีการและอุปกรณ์

ขั้นตอนในการเตรียมงานวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้คือ

1. ศึกษาค้นคว้าวิธีการ เขียนแบบสอบถามชนิดต่าง ๆ และงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งศึกษาสมุทรระเบียบการของคณะมหาวิทยาลัย
2. ศึกษาสถิติที่จำเป็นในการนำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม
3. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาและขอความช่วยเหลือจากอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิอีก 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงทางค่านเนื้อหา และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของแบบทดสอบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นมาซึ่งมีสำคัญขั้นตอนและส่วนประกอบดังนี้

- ส่วนที่ 1. เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของนักศึกษา
- ส่วนที่ 2. เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายส่วนตัว
  - 2.1 ค่าใช้จ่ายส่วนตัวเกี่ยวกับที่พัก
  - 2.2 ค่าใช้จ่ายส่วนตัวนอกที่พัก
  - 2.3 ค่าใช้จ่ายส่วนตัวเกี่ยวกับเสื้อผ้า
  - 2.4 ค่าใช้จ่ายส่วนตัวเกี่ยวกับการศึกษา
- ส่วนที่ 3. เกี่ยวกับปัญหาทางการเงิน

กลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่จะทำการศึกษาครั้งนี้ได้แก่นักศึกษาที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2528 ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงประเภทเป็นมหาวิทยาลัยแล้วรวม 4 มหาวิทยาลัย โดยกำหนดประชากรนักศึกษาที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2528 ทั้ง 4 แห่งเป็นจำนวน 21,451 คน ดังนี้

มหาวิทยาลัยพายัพ จำนวน	2,603 คน
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำนวน	6,462 คน
มหาวิทยาลัยหอการค้า จำนวน	6,063 คน
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำนวน	6,323 คน

เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างใน purposal มีจำนวนน้อยเกินไปจึงมีการเปลี่ยนแปลงกลุ่มตัวอย่างใหม่ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นโดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างใหม่ดังนี้

ตารางที่ 2.3 จำนวนนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างเปรียบเทียบกับประชากรจำแนกตามมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
มหาวิทยาลัยพายัพ	2,603	300
มหาวิทยาลัยหอการค้า	6,462	400
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	6,063	350
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต	6,323	370
รวม	21,451	1,470

เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธี Stratified Random Sampling โดยแบ่งเป็นมหาวิทยาลัยจากนั้นในแต่ละมหาวิทยาลัยสุ่มแบบ Simple Random Sampling

การทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจำนวน 41 ข้อไปทดสอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้

- นำแบบทดสอบไปทดสอบกับนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่จำนวน 20 คน โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้
  - เพื่อปรับปรุงข้อความที่กำกวม หรือข้อความที่หลายอย่าง
  - เพื่อศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบและจำนวนข้อของแบบสอบถาม

- นำแบบทดสอบนี้มาตรวจแก้ไขภาษาและรูปแบบตลอดจนความเที่ยงตรงจากนั้นนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงอีกครั้ง จนกระทั่งได้แบบสอบถามที่ถูกต้อง เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเองและในบางส่วนที่ยังล่าช้าจำเป็นต้องส่งกลับคืนทางไปรษณีย์ ได้รับความอนุเคราะห์จากอธิการบดีและคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยเอกชนทั้ง 4 แห่ง ในการส่งแจกแบบสอบถามใช้วิธีสุ่มแจกให้เกินจำนวนที่ต้องการ เพราะคาดว่าอาจจะไม่ได้รับแบบสอบถามคืนเท่าจำนวนที่ต้องการ ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาดังนี้

	ส่งไป	ได้รับ	ร้อยละ
มหาวิทยาลัยพายัพ	330 คน	296 คน	89.69
มหาวิทยาลัยหอการค้า	430 คน	302 คน	70.23
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	380 คน	260 คน	68.42
มหาวิทยาลัยธุรกิจ	400 คน	295 คน	73.75
รวม	1,540 คน	1,153 คน	

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

- ข้อมูลที่เป็นสภาพภาพส่วนตัวของนักศึกษา และปัญหาการเงินของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ และสัดส่วน
- ในส่วนที่ 2 ในเรื่องค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษา วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ของแต่ละมหาวิทยาลัยในแต่ละประเภทของค่าใช้จ่าย และคิดเป็นร้อยละ
- เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าใช้จ่ายในแต่ละประเภทของนักศึกษาทั้ง 4 สถาบัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันก็จะทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าใช้จ่ายของมหาวิทยาลัยเอกชนในภาคเหนือและส่วนกลางโดยใช้ S-method ของ Scheffé

สำหรับการวิเคราะห์ ANOVA
สถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ABSTAT

นี้ ผู้วิจัยได้หาค่าสถิติและทำการทดสอบทาง

PAYAP UNIVERSITY